

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Lékařská fakulta MU
Habilitační obor Anatomie, histologie a embryologie

Uchazeč MUDr. Zora Haviarová, Ph.D.
Pracoviště Anatomický ústav, Lékařská fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě

Habilitační práce Štrukturálne zmeny žilovej steny u pacientov s primárnou formou chronickej vénovej choroby dolných končatín

Oponent doc. MUDr. Miroslava Sedláčková, CSc.
Pracoviště Ústav histologie a embryologie Lékařské fakulty MU v Brně

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Chronická žilní choroba dolních končetin (DK) postihuje ve vyspělých zemích 40-60% žen a 15-30% mužů v produktivním věku a na její léčbu jsou vydávány nemalé prostředky. Etiopategeneza její primární formy není dosud jednoznačně objasněna, a proto i léčba je převážně symptomatická a často málo úspěšná. Habilitační práce MUDr. Zory Haviarové se podrobně zabývá rozborem faktorů, které se uplatňují při vzniku a rozvoji žilní nedostatečnosti včetně nejnověji identifikovaných možných příčin.

Habilitační spis má 101 stran včetně přehledu literatury, je doplněn 1 grafem, 3 obrázky a 9 tabulkami. Do spisu jsou organicky včleněny vlastní prvoautorské práce dr. Haviarové vztahující se k řešené problematice (celkem 7, z toho 1 přehledová a 6 původních publikací). Habilitační práce je datována rokem 2011.

Práce začíná souhrnem ve slovenském a anglickém jazyce a dále je členěna na Úvod, Současný stav problematiky doma i v zahraničí a Závěr.

V úvodu se autorka věnuje významu chronické žilní choroby dolních končetin vzhledem k jejímu výskytu v populaci i výši výdajů na její léčbu, kategorizaci žilní nedostatečnosti a sumarizaci hlavních dosud známých etiologických faktorů.

Část věnovaná současnému stavu problematiky doma i v zahraničí, která tvoří nejvýznamnější část spisu, objasňuje embryonální vývoj, anatomii (s uvedením revidované nomenklatury) a histofyziologii cév a pokračuje popisem symptomů chronické žilní choroby DK, přičemž analyzuje stavební součásti žilní stěny, které mohou být při žilní nedostatečnosti postiženy. Zabývá se rovněž klasifikací typů chronické žilní choroby DK, která může být klinická, etiologická i patofyziologická. Zde autorka systematicky rozebírá faktory, které se pravděpodobně uplatňují v etiologii chronické žilní choroby DK, zmiňovány jsou mimo jiné genetické predispozice, poruchy mikrocirkulace a poruchy výživy cévní stěny provázené infiltrací buňkami i vlivy hormonální. U jednotlivých faktorů vyvozuje pravděpodobné mechanismy vedoucí k alteraci žilní stěny a vzniku varixů. Jedná se jak o poruchy hladké

svaloviny, tak i vazivové složky ve stěně vén a v neposlední řadě o poruchy na úrovni endotelu. Zejména v případě vaziva, které tvoří podstatnou část žilní stěny, byly u varikózních žil zjištěny oproti zdravým cévám změny v obsahu některých typů kolagenu, elastinu ale i proteinových složek amorfni hmoty vaziva. Vlastní zkoumání autorky bylo z větší části zaměřeno právě na vazivovou složku žilní stěny. První publikace autorky dokumentuje zastoupení kolagenu a elastinu ve stěně varikózních žil ve srovnání se zdravými věnami, v následující práci vztahuje obsah těchto proteinů k tloušťce žilní stěny a další publikace pak hodnotí poměr kolagenu I a III. Infiltrace žilní stěny žírnými buňkami je předmětem další studie. Autorka se rovněž zaměřila na přítomnost syntáz oxidu dusnatého (NOS), který se jako důležitá signální molekula může uplatňovat v rozvoji chronické žilní choroby. Expresi isoformů NOS jsou věnovány dvě poslední práce.

Autorka v experimentech využila moderní histochemické i imunohistochemické metody, které byly doplněny kvantitativním morfometrickým hodnocením s využitím počítačových programů. Autorčiny výsledky významně doplňují informace o mikroskopické stavbě varikózních žil a zpřesňují poznatky o molekulárních faktorech a mechanismech podílejících se na vzniku chronické žilní choroby DK.

Práce je psána spisovnou slovenštinou, přehledně členěná, systematicky uspořádaná, což dokládá autorčiny pedagogické schopnosti. Lze vytknout jen několik menších nedostatků – nejednotnost v uvádění citací, občasné překlepy, prospěšný by byl seznam použitých zkratek a přehledné shrnutí vlastních výsledků.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Mohla by autorka zhodnotit význam rozdílného zastoupení kolagenu I a III ve varikózních a zdravých žilách?

2. Jakou úlohu v rozvoji chronické žilní choroby přisuzuje autorka žírným buňkám, lze považovat jejich zvýšený počet ve stěně varikózních vén za příčinu nebo následek?

3. Existuje příčinná souvislost vzniku chronické žilní choroby s hormonální antikoncepcí, případně hormonální substituční terapií?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Zory Haviarové, PhD. „Štrukturálne zmeny žilovej steny u pacientov s primárnou formou chronickej vénovej choroby dolných končatín“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Anatomie, histologie a embryologie. Proto doporučuji její přijetí jako podklad pro habilitační řízení.